

Пред изгрева на свободата

Във втората половина на юли 1944 година южно от Овча могила се проведе съвещание. В него участвуваха Сава Дълбоков, Ефим Цветков, Тодор Личев и Стефан Атанасов. Обсъден бе въпросът кое село да нападнат. Имаше различни мнения. По-упорит беше Ефим Цветков. Той насточи да молеще акцията да бъде в Александрово, тъй като селото е да до най-много жертви през 1944 година. Сава Дълбоков предлагаше да влезем в родното му село Овча могила. Решихме най-напред да на паднем Александрово, а след това Овча могила. Аз и моя стар приятел Тодор Личев се отправихме към лагера на четата между селата Осмо Калуферово (Асеновци) и Градище.

След кратка подготовка че тата се отправи за село Александрово. Трябаше да изминем четиридесет километра А Дунавската равнина е огъната като топка. Нямам храст, ми орази. Ако не успеем да стигнем до село, единственото спасение е да останем в посевите. А денем в нивите е страшен пек.

Вървях напред и не чувах звуци на умора, ни глад. Никой не мисли за друго. Решихме да минем край село Павел, където през юни на 1944 година бяха разстреляни наши ятаци и партизани. Справехме се преклонихме глаши, положихме цветя. Нещо кипна в мен. И веднага си спомних стиховете на Христо Кърдачев:

"Да видим народът в тревога, избитите жертви зоват" Утре вечер (8 август) ще нападнем Александрово. Фашистите трябва да знаят, че сме навсякъде. Това е наша таурова!

Независимо от дълтия предход, никак незабелязано съгнахме до определеното място. Селото бе съсем близо до нас. Разположихме се в царевицата непосредствено до една круша. Постъпихме със същото си на дървото. Не беше лесно, но друг изход нямаше. Надвечер получихме последни данни за селото и противника.

Последен ден. Августовско то слънце жареше силно. Ни мъже ни облака, ни ветрец. Всеки се е унесъл в подготвата за акцията и не усетих как се изнана денят. До точните плана за нападението.

Всичко беше добре обмислено и пренесено.. Оръжието подгответо, а съществото като че ли не искаше да залезе. Скакаш се беше закачило на къде във висините и искаше да види как ще влезем в село.

Вечерният здрач вече падаше над Дунавската равнина. Тежък облак прах се издигаше от движението на овците, добитъка, каруците и хората. Полето постепенно опушташе.

Командирът даде последни указания. Влизането в село трябваше да стане бързо, внимателно и остокено. Ще атакуваме общината, ще прекъснем телефонните линии и ще свикаме митинг. Политкомисият наблюдаваше винателно как бойните приемат задачите. После бавно и спокойно заговори.

— Другари, каза той, не забравяйте, че хората трябва да видят в наше лице истински борци за народни права и истина.

Пръгнахме. Промъкнахме се почти незабелязано до край-

ните къщи. Вървим устремено и предпазливо. Пресъжкохме първата, втората улица и се втурнахме към центъра. Заедно с караула влязохме в общината. Никой не очакваше такъв изненадващ удар. Аре стувахме попа, а пълномощникът дойде сам. Дочо с бара банчика разгласи за митинга. За кратко време пощади се изпълни от стари и млади. Пръв говори партийният отговорник на района Ефим Цветков. Той обясни, че партизаните, под ръководството на Отечествения фронт, се борят против войната, за мир, хляб и народна свобода. Отправи апел към селяните да не дават храни на фашистката власт, да не изпълняват пропагандата на народните нареджания, да подпомагат партизаните.

За пръв път се изкачи

ГОРЕЩИ ДЕЛНИЦИ

В тези дни цялото землище на ДЗС — Беброво представлява една възхитителна картина: до избуялите царевици и златистите стърнища — хийди купни сено. Правите откоси на моторни косачки тичат като пътеки към хоризонта разноцветни забрадки, забързани трактори с ремаркета и каруци съноват насам — нагам...

Всяко лято сенокосът е най-голямата прижа на трудолюбивите планини, с него идват първите „бойни“ тревоги в редиците им. Получено от миналогодишните пропуски и грешки в прибирането на тревния фураж, сега ръководството на стопанството за почна кампанията навреме и с пълна мобилизация на силите. На помощ се притеха кохи много хора — пионери, средношколци, пенсионери. Благодарение на всеобщия труд ентузиазъмът бе събран и съхранено 1350 тона лиядно сено, или с 200 тона повече от планираното количество. За този успех най-голям принос имат водачите на моторни косачки Марин Чифудов, Стефан Чуканов и Георги Недялков и групата на Юсенин Ъочев, която око си ръчно около 2500 докара.

Стопанът на ДЗС — Беброво имат голям опит в отлеждането на малиновата култура. За подложените грижи им се отплаща с добра реколта.

Недю ПЕТРОВ

„Бездействието се преживява тежко“

Вече близо 50 години Марко Илиев живее в Павликени, но едва ли повечето от жителите на малки град познават този тих и скромен човек. Преди да се срещнем, за не го знаех сам, че за 27 години на трудова дейност не е от съзвънвал нико един ден от работа по болест или други „уважи“. „Причини...

— Със Станчо Баевски сме едни от първите, които по ложиха началото на шивашката ТПК „Свобода“ в Павликени — спомни си сега 64-годишният Марко Илиев. — И пак тук заедно се пенсии нирахме преди три години.

От 1948 година досега кооперацията на три пъти промени името си — „Свобода“, „Втора петилетка“, „Дружба“. Промени се и битовите условия на шивашките работници и самите хора. Станчо Баевски отначало е бил председател на ТПК, после зам.-председател, а Марко Илиев през всичките тези години е на машиналска длъжност в кооперацията.

Да работиш толкова години само в едно предприятие, само на една длъжност и то действително без прекъсване — това е доказателство не само за висока трудова дисциплина, но е и атестат за добре изпълнен дълът. Марко Илиев нееднократно е бил награждаван от ръководството на кооперацията за об разово изпълнение на служебните си задължения.

— Днес малите шивачи далеч изпревариха старите си колеги — и се гордеят, и съжаляват малко дългоизпитният работник. — Модерната техника, новата сграда направиха по-приятен и лек техния труд...

Макар и пенсионер, Марко Илиев и сега работи в шивашката кооперация. „Без действието — каза той — се преживява тежко“. И това може би е най-точната сензация на „съговия живот“.

Йордан ВЕЛИКОВ

КАТ предупреждава: ПО-ГОЛЯМА ДИСЦИПЛИНА

- ПО-МАЛКО АВТОПРОИЗШЕСТВИЯ

Какво показва една внезапна масова проверка на водачите на моторни превозни средства на 30 юли във Велико Търново? Ето резултатите: общо нарушения — 323, съставени актове — 30, от които за употреба на алкохол — 4, за технически неизправни превозни средства — 12, за неправоспособност — 2, по паспортния режим — 2, перфорирани — 22 талона и спрени от движение превозни средства за технически неизправности — 86.

В този зноен юлски след бед в отдел КАТ на Окръжното управление на МВР е търде оживено. Предстои внезапна групова проверка на моторните превозни средства и на редовността на техните водачи на територията на Велико Търново. За целта са привлечени офицери и старшини от отдел КАТ, Окръжното управление на районното управление на МВР, нещатни автоконтрольори, членове на доброволни отряди.

Инструктажът на подполковник Митю Рачев, началник на отделение „Пътен контрол“ е кратък и точен. Проверката трае от 17 до 24 часа. Установяват се 18 поста на входните и възлови пунктове в града. Стремежът е да се проверят всички преминаващи през Велико Търново моторни превозни средства, как се спазва Правилникът за прилагане на Закона за движението по пътищата.

Група журналисти заедно с майор Христо Басарков имахме за задача да участваме в проверката и да направим обществено достояние никак случаи на груби и характерни нарушения. Затова избрахме пункта при бензиностанцията до пивоварния завод „Балкан“, където обикновено преминават най-много моторни превозни средства. Тук работеше групата на майор Тодор Георгиев.

Един от първите нарушители бе Данчо Минев, водач на кола ВТ 41-73 на Окръжната болница. Той неправил но е използвал чл. 126 на Правилника, като се е движил със светлинни сигнали и е заставял колите да спират, без да е имал това право, защото не е возил болен Глобен е един лев.

Глобата има символичен характер — усмихва се капитан Минев. — Наштата нарушението не е голямо. Но е нарушение. Подобни случаи създават предпоставки за изменение ритъма на движението, за произшествия и в края на крайната това води до лошо възпитание на водачите на колите за бърза по мощ.

Наштата тези случаи не са най-типични. Ала служителят на КАТ е безкомпромисен. И то основателно. Защото в дългото на всяко нарушение се крият следите на направени компромиси при един или друг случай, в близко или далечно минало.

Не мина много време, когато пред очите на контролните органи и проверяващите се създават предпоставки за изменение ритъма на движението, за произшествия и в края на крайната това води до лошо възпитание на водачите на пътищата.

— Видяхте ли, нито един не спира!

Наново последваха глоби. Тези два момента от проверката не напомнят ли до известна степен за приказката за лъжливото очарование. С това допълнение, че тук се отнася за живота на хора.

При една следваща проверка — на аварийната кола ВТА

Бе съставен акт на Стоян Рашков Стоянов от Балван за управяване на лек автомобил с нередовни документи.

Ангел Иванов Дудуров от Драгижево управляващ автомобил на „Асфалтови и бетонови покрития“ с нередовен пътен лист.

71-03 на ДСО „Пътни строежи“ се установи, че не се ползува по предназначение. Колкото и настоятелни да бяха търдението на пътуващите в нея, че отиват в извънработно време да огледат състоянието на пътното платно със Вонеща вода, те се оказаха несъстоятелни. Още повече, че както те твърдят оттам през Габрово трябвало да отидат в с. Яворец, Габровско, където е местостоенето на „Джипката“. А в региона съществува карта с запълнените със светлинни сигнали преминаващи от страна на водача, за да избегне кастрофата. Не може да прикрие възмущението си от факта, че почти нико един превозно средство не спира, той се провинка към контролиращите органи:

— Виждате ли, нито един не спира!

Наново последваха глоби. Тези два момента от проверката не напомнят ли до известна степен за приказката за лъжливото очарование. С това допълнение, че тук се отнася за живота на хора.

При една следваща проверка — на аварийната кола ВТА

възглавници от товарни коли и автобуси, от леки коли и мотоциклети. На работната площадка кипи трескав труд, проверява се и техническата изправност. На един „Москвич“ не работи левият мигач. Трябва своеевременно да се отстранят. Фаровете на една „Волга“ не са центровани правилно. Един „ЗИМ“ е с изтъркани гуми. Повредите бързо се отстраняват и колите тръгват отново на път. Други превозни средства се спират за изпълнение на пътните правила.

— Благодаря! Приятно пътуване и приятна почивка!

Явно нещастият автоконтрольор Андреев е доволен от състоянието на „Запорожец“ и от изправността на документите за правоуправление на едно младо семейство, което крият опасност за движението.

Наблизо се чува:

— Благодаря! Приятно пътуване и приятна почивка!

Явно нещастият автоконтрольор Андреев е доволен от състоянието на „Запорожец“ и от изправността на документите за правоуправление на едно младо семейство, което крият опасност за движението.

Време е да видим как във времето проверката и на останали постове. Нашият екип по тегля със „Волга“ та с инициалите ПТС-105 от КАТ към поста при разклонение за село Леденик. Контролиращите органи видят започнато преследването. Той обаче усъвършава на бъдеща.

Приближава полицай Дважденски, който се изпълнява по предвидените съдържанието на Закона за движението по пътища.

Въпреки че никой гражданин, като служителят от Радиоза вода Димитър Тодоров и Светозар Киров от Окръжен народен съвет, смятат че внезапната проверка е извън състоянието на пътищата.

Приближава полицай Йорданов, който също смята че извън състоянието на пътищата.

Съвсемътът съдържанието на Закона за движението по пътищата.

Съби Иванов Бижев от Велико Търново управлява мото пед в нетрезво състояние.

Илия МАНЕВ
Снимки: Христо БАСАРКОВ

Художници от Великотърновски окръг – „обитатели“ на галерията

Велико Търново има основане да се горде с Борис Денев (1883–1969 г.). Той посвети значителна част от своето творчество на родния си град. Тук беше организирана последната изложба на художника – накратко преди смъртта му. Неотдавна във Велико Търново бяха показвани част от творбите на големия пейзажист. И вероятно желанието на художника е било тези творби да останат в родния му град. Това беше безძенен посмъртен дар на художника, с който той обогати фонда на художествените творби във Велико Търново.

Големият талант на Борис Денев се проявява още от най-ранните години. Като учител във Велико Търново и околните села (1902–1910 г.) той прави няколко изложби.

След това отива да учи живопис в Мюнхенската художествена академия. Няколко десетилетия Б. Денев твори предимно пейзажи. Една от любите му теми, от която не се отделя цял живот, е пейзажът на Велико Търново.

Няколко негови картини се съхраняват в Националната художествена галерия (НХГ). Преди всичко трябва да се посочат двата чудни пейзажа от родния му град: „Река Янтра край Търново“ и „Пейзаж от Търново“. С елегическа широта и лиричен колорит Б. Денев е пресъздадъл красата на града.

Освен тях НХГ са запазили пейзажи от Витоша, зимна картина от Пловдив, пейзаж от Малащещи и една картина по библейски сюжет – „Праведният Йов“.

Безспорно колекцията от картини на Б. Денев във Велико Търново е многократно по-богата от тази в НХГ. То ва по необходимост поставя въпроси: Не би ли трябвало да се помисли за създаване на постоянна експозиция от картини на Б. Денев? (При мерно в неговата къща под Университета). Или по-широко на експозиция „Велико Търново“, в която картините

на Денев биха зели централно място? Или още по-широко – за експозиция на художници от Велико Търново? Може би примерът на кюстендилци, които създадоха специална художествена галерия за творчеството на Вл. Димитров – Майстора, заслужава внимание.

Всяка среща с изкуството на Никола Танев е източник на светло настроение. То се предава от окъпните в сълънце пейзажи, от светлинния колорит, от лириката, която блика от всеки негов пейзаж А НХГ е прикупила 12 изразителни табла на този художник, аatelieto и жилището му в София са превърнати в къща-музей.

Никола Танев е роден в Свищов (1890–1962 г.). Образоването му е получил в Парижката академия за декоративни изкуства. Творчеството му е неделимо от красата на пейзажа и портрета. Уредил е само една художествена изложба (1958 г.), а са били организирани три по смъртни изложби. Присъствието му във НХГ се изявява с две картини: един автопортрет и един хубав пейзаж – „Къщи от Жеравна“.

(Следва)

Кирил Казънлакиев живее твърде кратко – само 37 години (роден през 1921 г. във Велико Търново – починал през 1958 г.). Възпитаник на нашата художествена академия, той е работил предимно в областта на пейзажа и портрета. Уредил е само една художествена изложба (1958 г.), а са били организирани три по смъртни изложби. Присъствието му във НХГ се изявява с две картини: един автопортрет и един хубав пейзаж – „Къщи от Жеравна“.

През юни тази година завърши радиоконкурсът „Нашият приятел Комсомолът“, който провежда ЦК на ВЛКСМ и отдел „Предавания за България“ при Московското радио. Той беше посветен на XVII

Георги Хр. ГЕОРГИЕВ

Във филма за Тодор Моллов [Сенко], който се снима сега в окръга, оживява „акцията“ на Горнооряховския партизански отряд в Чапаево през август 1943 г.

Снимка: Тодор СТАНЧЕВ

Три десетилетия българско социалистическо кино

Новото българско кино се роди на самия 9 септември 1944 година. Документалното кино бе началото. Операторите-ветерани запечатаха то гава неповторимото: вечното – младостта на революцията, промяната – преминаването ни в един по-горен етаж на историята. Това са ленти, които биха, са, и ще останат гордата, респектираща традиция на отечествения филм.

Посетителят на НХГ може да види четири творби на Р. Михайлов. Това са лирични пейзажи – два акварела („Родопски овчари на Рожен“ и „Пейзаж от Пасарел“) и два с маслен бои („Пейзаж“ и „Септемврийско утро“).

Една картина в НХГ – „Гробище край Иматра Джа мия в Пловдив“ – напомня на Христо Берберов един от нашите стари художници (роден през 1875 г. в Елена – починал през 1948 г.). Получил специално обра

Себастиян, Акапулко, Пана ма, Бергамо. Само от премиите, които получиха българските мултилекции, би могъл да се подреди цял му

възможност да се подреди ц